

LBRIS

We know
books

LISA MARCHIANO

MATERNITATE

Cum să te înfrunți
și să te găsești pe tine însăși

Traducere de
PETRONELA ROTAR

 UNIVERS

DECLINAREA RĂSPUNDERII

Toate materialele clinice prezentate în această carte au fost utilizate cu permisiunea celor vizați sau sunt rodul unei redactări compozite. Numele și detaliile de identificare au fost modificate.

Cuprins

Prefață.....	9
Introducere: Călătorie la izvoare.....	21

PARTEA I: PE FÂNTÂNĂ ÎN JOS

CAPITOLUL 1. Pierderea libertății	37
CAPITOLUL 2. Pierderea controlului	64
CAPITOLUL 3. Pierderea de sine	95

PARTEA A II-A: PE FUNDUL FÂNTÂNII

CAPITOLUL 4. Întâlnirea cu partea întunecată	123
CAPITOLUL 5. Prețuirea întunericului	146
CAPITOLUL 6. Întruchiparea întunericului	170

PARTEA A III-A: IEȘIREA LA SUPRAFAȚĂ

CAPITOLUL 7. Revendicarea transcendenței	201
CAPITOLUL 8. Revendicarea creativității	228
CAPITOLUL 9. Revendicarea autorității	255
Epilog	281
Mulțumiri	287
Anexă	289
Note	295

îndepărtat. *Cartea simbolurilor* ne spune că, la fântână, „suntem conectați, se pare, la un alt tărâm, misterios, subpământean, evocator al propriilor noastre adâncimi, necunoscute și reflexive, o matrice psihică ce se întinde, poate, la nesfârșit”⁵

An după an, deceniu după deceniu, bunicul și-a canalizat anxietățile existențiale în teama că fântâna va seca. Dar fântâna nu a încetat niciodată să ne ofere apa ei rece, care potolea setea. Ori de câte ori trimiteam găleata învârtindu-se în adâncurile răcoroase, aceasta revenea întotdeauna plină. Prin urmare, fântânile ne amintesc de legătura noastră cu sursa profundă, misterioasă a vieții psihice, cu izvorul ei inepuizabil de intuiție, vis și imaginație.

Porți în ființa ta o fântână care nu va seca niciodată, deși uneori s-ar putea să nu crezi asta. Fântâna interioară te conectează la sursa profundă de înțelepciune, intuiție și instinct ce reprezintă moștenirea omenirii. Provocările maternității sunt o invitație de a te conecta la această sursă – de a coborî în adâncurile tale pentru a descoperi izvorul nemărginit al creativității, imaginii și sensului din lumea lăuntrică. Deși bunicul meu s-a temut întotdeauna că fântâna va seca dacă vom folosi prea multă apă, ne aminteam că fântânile riscă să sece mai degrabă atunci când *nu* sunt folosite. Darurile inconștientului sunt cu adevărat nelimitate – cu cât cauți mai mult înțelepciunea în inconștient, cu atât vei primi mai mult din preaplinul acestuia.

Această carte te va călăuzi în călătoria în adâncul fântânii pentru a te adăpa din tainicul ei izvor. Basmelor, miturilor și visele sunt frânturi din comorile care te așteaptă în paginile ce urmează, pe măsură ce întreprinzi coborârea – o coborâre care va sluji drept inițiere în propriile-ți adâncuri.

Introducere: Călătorie la izvoare

Conștientizarea tânjește după puterea vindecătoare a naturii, după fântânile profunde ale ființei și după comuniunea inconștientă cu viața în toate nenumăratele sale forme.

C.G. JUNG

OPERE COMPLETE, VOL. 5

Orice călătorie inițiativă necesită o călăuză, iar această carte tocmai asta își propune să fie. Poveștile istorisite în cartea de față cartografiază ciclul universal al coborârii, al șederii și al întoarcerii care marchează o inițiere feminină. Acest ciclu se va repeta pentru noi în chipuri diverse, pe măsură ce vom ajunge să ne cunoaștem pe noi însene mai profund prin maternitate. Când devii mamă pentru prima dată, când copilul tău începe școala, când se confruntă cu dificultăți în preadolescență sau când pleacă la facultate, toate aceste experiențe pot constitui o invitație de a coborî la obârșia ta și de a te întoarce schimbată o dată în plus. În moduri ample ori în feluri mărunte, maternitatea va fi plină de ocazii de-a te cunoaște mai bine pe tine însăși, iar această

carte năzuiește să acopere întreaga gamă a călătoriei psihologice a unei mame.

În prima parte a cărții voi explora felul în care maternitatea ne trimite iar și iar în adâncul fântânii, către înspăimântătoarea și minunata lume interioară. Coborârea este trăită mai ales ca o pierdere – ne pierdem libertatea, controlul, pe noi însene. În partea a doua vom analiza descoperirile ce trebuie făcute și provocările cu care avem a ne confrunta pe acest tărâm subpământean. În sejurul prin lumea subterană, vom întâlni întunericul lăuntric, inclusiv acele părți din noi disprețuite și respinse, a căror cunoaștere este uneori înspăimântătoare. În cele din urmă, în partea a treia, întoarcerea, vom analiza mai îndeaproape comorile psihologice pe care avem încredințarea că le putem revendica atunci când revenim la suprafață, printre care spiritualitate matură, creativitate reînnoită și un sentiment statornic al autorității interioare.

Unele dintre poveștile adunate în această carte vă pot provoca emoții puternice, vorbindu-vă nemijlocit și deosebit de limpede. Altele pot părea stranii sau dificil de înțeles. Uneori, acele povești care vă pun la încercare la început pot conține o înțelepciune semnificativă, care devine clară abia mai târziu. Pe măsură ce citiți, fiți atente la sentimentele, gândurile și imaginile care vi se ivesc în cale. S-ar putea să vă fie de ajutor să țineți un jurnal al reacțiilor voastre.

S-ar putea să vă atragă atenția visele care vă vizitează în timp ce citiți această carte. Visele sunt limbajul ciudat prin care vi se adresează inconștientul. „În fiecare dintre noi este un altul pe care nu-l cunoaștem“, a remarcat Jung. „Ne vorbește în vise și ne spune cât de diferit ne vede de felul în care ne vedem noi înșine.“¹ Visele comunică prin metaforă, imagine, simbol

și sentiment. Uneori înspăimântătoare, alteori frumoase, sunt întotdeauna fascinante. Chiar și atunci când nu le înțelegem, cumva știm că sunt pline de semnificație, deoarece conțin înțelepciunea sinelui călăuzitor. Ele dezvăluie întotdeauna ceva ce nu știam în mod conștient până atunci. Visele pot fi călăuza voastră în călătoria maternității. În această carte, vom explora uneori câte un vis și vom cugeta la semnificația lui.

Basmele, ca și visele, sunt stimulatoare fie și numai dacă ne delectăm cu ele și le prețuim. Totuși, precum în cazul viselor, valoarea lor vindecătoare devine mai puternică atunci când comunicăm activ cu ele. Din acest motiv, la sfârșitul fiecărui capitol am inclus întrebări menite reflecției. Ca să puteți răspunde la ele, citiți mai întâi povestea în întregime. Apoi utilizați întrebările ca îndemnuri la reflecție, la ținerea unui jurnal sau la discuție. Luați primul răspuns care vă vine în minte, chiar dacă nu are prea multă logică. Ideea este să lăsați imagistica poveștii să vă călăuzească într-o conversație cu inconștientul. Nu există răspunsuri greșite.

Maternitatea este una dintre marile oportunități ale vieții de-a trece prin focurile transformării. O astfel de preschimbare aduce cu sine o bogăție psihologică enormă, pe măsură ce ne întrupăm în persoana care am fost menite să devenim. Dar nu încape nicio îndoială că transformarea este adesea dureroasă, solitară și înspăimântătoare. Cele mai multe dintre noi vor avea de înfruntat, nu de puține ori, momente întunecate ca mame, deși vor simți că nu le va fi îngăduit să vorbească despre ele. Întunericul va fi negreșit parte dintr-o coborâre; este și motivul pentru care multe dintre poveștile acestei cărți vor fi despre tenebre. Pe măsură ce-ți urmezi imboldul sufletului și cobori în lumea interioară, te vei regăsi

pe tărâmul inconștientului, unde domnește obscuritatea. Întunericul poate părea uneori îngrozitor de pustiu, dar în realitate poartă întotdeauna în pântec germenul unei vieți noi. Trăirile dificile prin care treci în timpul maternității pot fi dureroase, dar nu trebuie ocolite. În această întunecime se plămădesc lucruri noi. Întunericul zămisleşte transformarea.

O HARTĂ PENTRU CĂLĂTORIA NOASTRĂ

La ce ne putem aștepta de la o călătorie în adâncul fântânii? Avem la îndemână o hartă sub forma unui basm, „Cele două sipete“, care ne va servi drept călăuză la călătoria în adâncul fântânii pentru a găsi izvorul secret al sensului în lumea interioară. Basmul descrie motivul universal al coborârii, al șederii și al întoarcerii ce caracterizează inițierea feminină. Sunt multe astfel de povești care vorbesc despre ceea ce se întâmplă cu o femeie care coboară în adâncuri. Poate că cea mai veche dintre acestea este străvechea poveste mesopotamiană în care zeița coboară în lumea subpământeană pentru a-și vizita sora, pe întunecata Ereškigal. Aceasta și alte asemenea povești dau glas unui adevăr profund despre natura dezvoltării psihologice a unei femei, care este valabil și astăzi. „Cele două sipete“ ne va pregăti pentru călătoria la care vom purcede în următoarele pagini ale acestei cărți. Ne va arăta la ce ne-am putea aștepta atunci când suntem azvârlite în fântână, ce atitudine trebuie să adoptăm când ajungem în fundul fântânii și comorile pe care le-am putea dobândi la întoarcere. Aceasta este prima poveste de istorisit în călătoria maternității, deoarece, în calitate de mame, vom fi azvârlite de nenumărate ori în adâncul fântânii.

CELE DOUĂ SIPETE

A fost odată ca niciodată o femeie care avea o fiică bătărană, leneșă și prost-crescută, pe care o iubea și o răsfăța. Mai avea și o fiică vitregă, care era drăgălașă, blândă și bună la suflet, cu care se purta mai rău decât cu o servitoare. Femeia își ura fiica vitregă și voia să găsească o cale de-a scăpa de ea. Într-o zi și-a pus ambele fiice să stea pe marginea fântânii și să toarcă, dându-le de știre că cea al cărei fir se va rupe primul va fi azvârlită în fântână.

I-a dat fiicei sale cel mai fin fir, astfel încât să poată torce lin, fără să rupă firul. Fiicei vitrege i-a dat fir aspru, din cel care se rupe repede. Apoi a apucat-o pe fiica vitregă de umeri și a azvârlit-o în fântână.

– Și uite-așa s-a sfârșit cu tine! a zis ea.

Dar se înșela, pentru că acesta era doar începutul.

La capătul căderii, fata s-a trezit într-un ținut încântător. A mers o vreme până a dat peste un gard vechi și șubred, năpădit de viță-de-vie.

– Rogu-te, nu călca pe mine! spuse gardul.

Așa că fata avu grijă să sară peste el. Ajunse apoi la un cuptor plin cu pâine. Cuptorul îi spuse că poate mânca oricât pofteste, dar o imploră să nu-l strice. Fata mănca un coltuc, îi mulțumi cuptorului pentru pâine și îi închise cu grijă ușa. Merse apoi o bucată de vreme până când întâlni o vacă de coarnele căreia atârna o găleată. Vaca îi spuse fetei că poate să o mulgă și să bea după pofta inimii, dar îi ceru să nu-i facă rău sau să verse laptele. Fata mulse cu grijă vaca, bău pe săturate, după care agăță la loc găleata fără să verse vreun strop de lapte.

În cele din urmă, ajunse la o casuță în care locuia o bătrână. Femeia o îmbie să intre și îi ceru să-i pieptene părul. Fata îi

pieptână bătrânei cu delicatețe părul lung și alb, așa că aceasta îi dădu în sarcină să-i păzească vacile. Fata se îngriji bine de vaci, dar nu doar de ele. Când niște pisici flămânde veniră la hambar, fata le dădu să lipăie lapte, iar unor vrăbii înfometate le dădu să ciugulească porumb.

Îngrijea fata vacile de ceva vreme când bătrâna o chemă la ea.

– M-ai slujit bine, îi spuse. Dar acum am alte sarcini pentru tine.

Îi dădu fetei o sită și îi ceru să aducă apă cu ea. Fata era aproape să izbucnească în plâns că i se dăduse o sarcină atât de grea, dar păsările pe care le hrănise cu porumb veniră și îi spuseră să înfunde sita cu cenușă. Fata le dădu ascultare și-i duse apă bătrânei, așa cum îi ceruse.

Bătrâna păru surprinsă și îi dădu fetei o altă sarcină. De data asta, trebuia să spele niște lână neagră până când se făcea albă și niște lână albă până când devenea neagră. Din nou, fata era cătrănită și aproape că o podidiră lacrimile; veniră însă păsările și îi spuseră să stea cu fața spre răsărit pentru a prefaca lâna neagră în albă și cu fața spre apus pentru a transforma lâna albă în neagră. Încă o dată, bătrâna păru surprinsă și chiar nițel furioasă pe reușita fetei.

– Am să-ți dau o ultimă sarcină, zise ea.

Îi ceru fetei să țesă din lână o mantie pufoasă ca a unui rege și s-o termine până la apusul soarelui. Dar jurubițele se încurcau și se rupeau mereu, iar fata nu izbutea deloc să țesă. Veniră însă pisicile cărora le dăduse lapte și țesură lâna în locul ei, astfel că, până la apus, mantia era isprăvită și cum nu se poate mai frumoasă.

– Pentru că ai fost atât de harnică, îi spuse bătrâna, te voi lăsa să alegi un sipet pe care să îl iei cu tine acasă.

O conduse pe fată într-un pod plin cu sipete care mai de care mai frumoase. Fata le cântări nehotărâtă din priviri, dar pisicile veniră și îi spuseră să îl aleagă pe cel negru.

Întoarsă acasă, mama ei vitregă nu se arată fericită s-o vadă. Dar când fata deschise micul sipet negru, aur și bijuterii se revărsară din el, umplând cotețul de găini ce-i fusese dat fetei drept casă.

Văzând una ca asta, mama vitregă își dori ca și propria sa frică să dobândească astfel de bogății. O puse să stea pe marginea fântânii și să toarcă, apoi, când firul se rupse, o îmbrânci în fântână. Fata leneșă urmă același drum pe care apucase sora ei, dar se arătă bătărană cu gardul, cu cuptorul și cu vaca, iar la fermă abia dacă puse mâna să facă ceva. Pentru că se purtă urât cu păsările și cu pisicile, acestea n-o ajutară la corvezile pe care i le dădu bătrâna. La sfârșitul slujirii, fata cea leneșă fu dusă și ea în pod, asemenea surorii ei, pentru a-și alege un sipet. În loc să aleagă sipetul mic, simplu, negru, ea alese unul mare și roșu, închipuindu-și că va conține mult mai multe bogății decât cel mic adus de sora ei. Când ajunse acasă și deschise sipetul, dinăuntru izbucni un foc care le pârjoli pe ea și pe mama ei până ce le mistui.

O INTERPRETARE SIMBOLICĂ

Când interpretăm psihologic un basm, începem cu presupunerea că toate elementele din basm sunt aspecte ale unui singur psihic. Prin urmare, mama vitregă, vacile, bătrâna și fântâna fac parte din psihicul eroinei, iar povestea ne dezvăluie posibile moduri în care pot interacționa aceste elemente. Cele două surori, având firi atât de opuse, pot fi înțelese ca fiind